

EMANCIPATIE VAN DIEDERIK VAN GEMERT IN 1385.

In Den Bosch traden in de 14e en 15e eeuw regelmatig zonen of dochters voor de schepenen die aan hun vader, of als die dood was aan hun moeder, verlof vragen om 6 weken en drie dagen te zijn en te blijven buiten het huis en de kost van vader of moeder volgens de wetten en gewoonten van Den Bosch.

Gevolg gevende aan dit verzoek emancipeert de vader of moeder dat kind en doet het uit den brode (emancipaties worden ook wel uitbroding genoemd). En ten teken van ware emancipatie gaven vader of moeder vaak een kleine rente of pacht aan het kind, soms zelfs een flink geldbedrag, een stuk land of een huis. 't Gaat bij emancipatie over kinderen beneden de 24 jaar, die dus nog onmondig zijn volgens het Bossche recht; een emancipatie of uitbroding diende dus kennelijk om aan een minderjarige handelings- en handelsbevoegdheid te geven.

Na 7 of 8 weken "op een aander" verklaarden bureu of kennissen voor de schepenen dat het geëmancipeerde kind inderdaad 6 weken en 3 dagen buitenshuis geweest is en daarmee was de emancipatie een feit.

19 november 1385 werd ten overstaan van de schepenen van Den Bosch Dirck van Ghemert, zoon van wijlen Dirckszoon van Ghemert geëmancipeerd door zijn moeder jonkvrouw Sophie. (1177-214)*

En het lijkt er op wanneer het rechterlijk archief van Den Bosch geraadpleegd wordt dat het in die tijd een komen en gaan was van "van Ghemertjes" voor de gespannen banke van Den Bosch.

Zo werden Jan en Emont, zonen van Jan van Ghemert 8 jan. 1384 geëmancipeerd (1178-263)*;

op 27 juni 1390 twee broers van de genoemde Dirk, namelijk Jan en Wouter Spierink (1178-263)*;

op 18 februari 1397 Jan en Cathrijn door hun vader Jan Koc, zoon van wijlen Goyart van Ghemert (1180-700)*;

en op 23 oct. 1402 Gerlach van Ghemert door zijn vader Jan (1183-108)*.

De afstammelingen van de voormalige Heren van Ghemert zochten kennelijk hun heil binnen de muren van Den Bosch,

waar ze veel familie en relaties hadden.

Gooswijn Steenwech, schepen van Den Bosch, en getrouwd met Bela van Ghemert, de zuster van de jonge Dirk, fungeerde als getuige bij de emancipatie van 1385, terwijl één van de Jannen van Genert rond 1400 genoemd wordt als onderschout van Den Bosch en uit 1420 is bekend een heer Gerlach van Ghemert uit Den Bosch als vertrouweling van hertog Jan IV van Brabant. Ook al zijn de familierelaties van beide laatsten met de vroegere Heren van Ghemert (nog) onbekend, het streven naar een vinger in de pap lijkt hen allen aangeboren.

Ad Otten.

* het eerste nummer geldt het rechterlijk archief van Den Bosch, het tweede is het folio-nummer.
(kopieën in het archief van "De Streek".

GEMERTS SCHUTSLIED TER ERE VAN SINT JORIS.

(Uit een boekje van 1895)

1.

Heft aan met schone melodij
Het loflied onzer schutterij
't Volk viert met een blijden geest
St.Joris feest, verheugd van geest.
Zingt broeders! zingt met volle stem!
Een blij en vrolijk lied tot hem,
Met klanken en met klem,
Met vreugde dan ter zijner eer
Gaan kan en beker op en neer,
Zijn naam klink' schoon aan alle stond
Uit ieder mond !

2.

De hoog verheven schutterij
Van Gemerts brave burgerij,
Die groeit en bloeit ten allen tijd,
Aan deugd en vreugde toegewijd,
St.Joris grondelijke naam
Verheven door de mond der faam,
Vereeren wij te saam.
Kloeke ridder en dien groote held
Die 't monsterdier had neergeveld.
En juigt nu tot St.Joris eer
Ieder broeder weer.